

Escola Municipal de Treball de Treball

Granollers 1920-1995

75 anys d'història

Escola Municipal de Treball Granollers 1920-1995 75 anys d'història

JOSEP HOMS I COROMINAS

Edita: Ajuntament de Granollers, 1996, 114 pàg.

Ressenya

Jordi Planas i Maresma

Historiador

Amb motiu del 75è aniversari de l'Escola Municipal de Treball es presentà —en el mateix acte de clausura de la celebració— aquesta monografia històrica de l'escola editada per l'Ajuntament de Granollers. Cal saludar, d'entrada, positivament aquesta publicació dintre de la —fins encara avui— erràtica política de publicacions del nostre ajuntament: aquesta s'ho val de debò, tant pel tema (la història d'una institució sorgida des de la mateixa Corporació Municipal i profundament arrelada a la vida de la ciutat) com per la seva factura, excel·lent dintre de les característiques d'aquest tipus de treballs i que efectivament va més enllà del propòsit habitual de "deixar constància d'una trajectòria i retre homenatge a tots els qui han fet possible aquesta realitat". Prèviament, l'any 1995, s'havia presentat al Museu de Granollers una exposició commemorativa del 75è aniversari de l'Escola, coordinada per Josep Homs, amb bona part del material gràfic (fotografies, opuscles, cartells)

procedent de l'arxiu de l'EMT i també de l'Arxiu Fotogràfic Municipal, que recull aquest llibre.

Aquesta ha estat la darrera publicació apareguda de Josep Homs. Reuneix aquelles virtuts que coneixíem en ell i que han donat al llibre l'altura necessària: el coneixement, el rigor —que no està renyit amb la capacitat divulgativa— i una honestat fonamental en el tractament d'una realitat de la qual ell mateix formava part (n'era professor des de 1974) i davant de la qual va saber mantenir un distanciament prudent per tal de fer un estudi al més ponderat i objectiu possible. A més, la història de l'EMT no sols és part, sinó que està estretament lligada a l'evolució de la ciutat durant aquests setantacinc anys, i l'autor, que n'era un bon coneixedor (com ja va demostrar amb el seu *Granollers. Retalls d'història urbana*, publicat l'any 1995 i que prova el fet que des del setembre de 1996 ocupés el càrrec de director del Pla estratègic de la ciutat de Grano-

llers no oblida en cap moment aquest entorn. D'altra banda, tot i que el gruix de la informació procedeix del mateix arxiu de l'EMT, evita fer una crònica descriptiva dels episodis que ha viscut l'Escola desvinculada de la vida de la ciutat. En aquest sentit, el llibre també aconsegueix superar positivament l'intent que explicita l'autor en les pàgines introductòries "d'aproximar la història de l'Escola Municipal de Treball no tan sols als qui han passat per les seves aules, sinó també a tot aquell públic interessat en la història local de Granollers".

L'obra s'estructura en sis capítols i un apèndix amb la relació dels professors i altres treballadors del centre des de la seva fundació fins ara. Els capítols segueixen, naturalment, un ordre cronològic. Comencen per un d'introductor que explica "les circumstàncies històriques que van fer possible la creació a Granollers d'una escola d'aquestes característiques" (pàg. 19) i assenyala que la ciutat en els anys vint estava vivint "una de les etapes més expansives de la seva història" (pàg. 23), un període que paradoxalment encara està poc estudiat. Una segona part del capítol exposa els models d'escoles d'arts i oficis presents en aquell moment a Catalunya, i més concretament a Barcelona, en què es van emmirallar els seus iniciadors a Granollers. Segueixen quatre capítols que marquen les diferents etapes cronològiques de l'Escola des de 1920 fins al 1995, que corresponen als moments de canvis i transformacions més significatius.

El segon capítol està dedicat als "primers anys d'un funcionament poc estructurat" (1920-1939) i explica el procés d'instauració de l'Escola de Segon Ensenyament, que fou —en paraules de l'autor— "el llevat a partir del qual es va poder crear" l'Escola d'Oficis i Indústries Locals (tal era el primer nom que va rebre l'EMT) i amb la qual inicialment compartia no sols l'edifici, "sinó també la mateixa estructura orgànica, funcional i financera". En aquest període, la matrícula en cap cas no superà els 70 alumnes i la programació encara estava poc estructurada, és a dir, mancava d'un pla general d'estudis. La Segona República va obrir expectatives de canvi que es van veure frustrades molt aviat per l'esclat de la Guerra Civil, tot i que l'Escola continuà funcionant després de l'alçament militar.

La segona etapa (1940-1957) comprèn des de la instauració del nou règim dictatorial del general Franco fins a la construcció del nou edifici al carrer de Roger de Flor, amb el qual l'EMT es desvinculà físicament i orgànica del Col·legi Oficial de Segona Ensenyança. Tot i la penúria pressupostària dels anys de la postguerra, a partir de la segona meitat dels anys quaranta s'inicià un període de creixement (en el nombre d'alumnes, en el pressupost de l'escola i en millores en general) que va obligar a plantejar-se la necessitat de disposar d'un edifici propi. Aquest s'inaugurà finalment el curs 1962-1963, si bé ben aviat va quedar petit i s'hagué de procedir a successives ampliacions.

El quart capítol explica el procés de la consolidació de l'Escola del Treball com a model formatiu propi durant els anys 1958-1973. Al mateix temps que disposà del nou edifici, al començament dels anys seixanta va rebre el reconeixement oficial i l'Escola es convertí en el primer centre de formació professional de la comarca i en un dels més importants de Catalunya. Josep Homs ens dóna algunes dades interessants al respecte: al final d'aquesta etapa, "dels vuitanta centres existents només cinc depenien d'un patronat local o municipal i tan sols tres centres de Barcelona i l'escola de Sabadell superaven en nombre d'alumnes el de Granollers (...) L'índex d'alumnes de formació professional de Granollers (11 per cada mil habitants) era superior al de Catalunya (5'6) i Espanya (4'6)".

No fou, però, fins més tard que s'aconseguí el ple reconeixement acadèmic. El cinquè capítol porta per títol "Màxim reconeixement acadèmic en uns anys de constant creixement: 1974-1995". L'any 1975 es convertí en centre homologat de Formació Professional, però l'homologació amb l'ensenyament públic encara va haver d'esperar molts anys: l'any 1987 es va fer un pas important amb la signatura d'un conveni entre el Departament d'Ensenyament de la Generalitat i l'Ajuntament que havia de significar "la progressiva equiparació del funcionament i del nivell de despeses de l'Escola amb el d'un centre anàleg dependent de la Generalitat" i, de fet, "el reconeixement del caràcter públic de l'Escola" (pàg. 94). El mateix any

s'inaugurava la nova biblioteca Joan Camps i Giró en un context de creixement (iniciat en l'etapa anterior, paral·lel al creixement de Granollers i de la comarca i, per tant, al creixement de les necessitats de formació) que ha reforçat en el terreny educatiu la capitalitat de Granollers (1979: el 60% dels alumnes d'FP de la comarca estudiaven a l'EMT) i que ha portat l'EMT a comptar en l'actualitat amb més de dos mil alumnes i més d'un centenar de professors, gairebé tots amb dedicació completa.

El darrer capítol explica els esforços per a aplicar de manera satisfactòria la reforma educativa (LOGSE, 1990), que ha de dur a l'extinció definitiva de l'antiga formació professional en el final d'aquesta dècada: en aquest procés, l'EMT deixarà de ser un centre de formació professional per a convertir-se en un institut d'estudis secundaris, en una adaptació a les noves orientacions del sistema educatiu.

Una mirada de conjunt a la trajectòria de l'Escola de Treball permet detectar dos problemes fonamentals, que esperem que per a encarar aquest futur proper ja estiguin definitivament resolts: el primer és el permanent problema econòmic derivat del seu finançament, que —ens diu l'autor— “ha estat el que ha ocupat i preocupat més els màxims responsables de l'Escola (...). La condició d'escola privada a tots els efectes ha comportat que s'hagi hagut de buscar el finançament a través de subvencions; primerament del mateix Ajuntament, de la Generalitat republicana, dels ministeris de Treball i Educació i finalment del Departament d'Ensenyament”; l'altre és el del seu reconeixement oficial i el procés d'integració dintre de la xarxa pública fins a la qualificació recent d'IES. Ambdós problemes —derivats de les circumstàncies històriques del seu origen com a organisme municipal— l'han afectat de manera específica i han consumit bona part de les ener-

gies dels seus responsables. Però aquestes mateixes circumstàncies han determinat un altre factor eminentment positiu: el seu arrelament a la ciutat (molt especialment a la Corporació Municipal: només cal veure la munió de regidors que han treballat com a professors de l'Escola), però també al món empresarial local (cessió de màquines, pràctiques, etc.). Segons Josep Homs, l'EMT “ha contribuït a la formació i a la capaciació tècnica de moltes generacions de granollerins que, en l'aplicació pràctica dels seus coneixements, han possibilitat un major rendiment de les indústries locals” (pàg. 107). És una hipòtesi interessant que caldria comprovar des de la perspectiva de la història del món empresarial local; però aquesta és una història que està pràcticament tota per fer.

L'Escola Municipal de Treball ja funciona com a institut d'ensenyament secundari. (Fotografia: Arxiu fotogràfic de l'HMJM de Granollers.)

